

คุม “บัญชีม้า” ตัดเส้นทางการเงินโอนมิจฉาชีพ “ดีอีเอส ธนากร ตำรวจ” มั่นใจที่เปอร์เซ็นต์?

ถือเป็นปัญหาใหญ่ที่ปรากฏเป็นข่าวให้เห็นทุกวันสำหรับ “การประกอบอาชญากรรมทางเทคโนโลยี” ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบเต็มๆ แบบไม่มีทางเลี่ยงก็คือ “ประชาชน” โดยตั้งแต่ 1 มีนาคม-31 ตุลาคม 2565 มีคดีออนไลน์เกิดขึ้นกว่า 114,000 คดี เฉลี่ย 800 คดีต่อวัน หรือคิดเป็นมูลค่าความเสียหายกว่า 22,000 ล้านบาทเลยทีเดียว จนมีคำถามตามมาว่า ทำไม “หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” ถึงไม่ทำอะไรที่สามารถแก้ไขปัญหาล่าช้าบ้าง

กระทั่งเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 ที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีก็มีมติเห็นชอบ “ร่าง พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. ...” หรือ “ร่าง พ.ร.ก.ปราบปรามอาชญากรรมออนไลน์” ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อสกัดเส้นทางการเงินของเหล่า “โจรไซเบอร์” โดยเฉพาะ “เครือข่ายบัญชีม้า” ที่ถือเป็นช่องทางสำคัญในการกระทำความผิด เนื่องจากที่ผ่านมายังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการสามารถระงับการทำธุรกรรมใดๆ ที่ต้องสงสัยว่าเป็นธุรกรรมที่กระทำความผิดทางอาญา โดยเฉพาะการหลอกลวงประชาชน

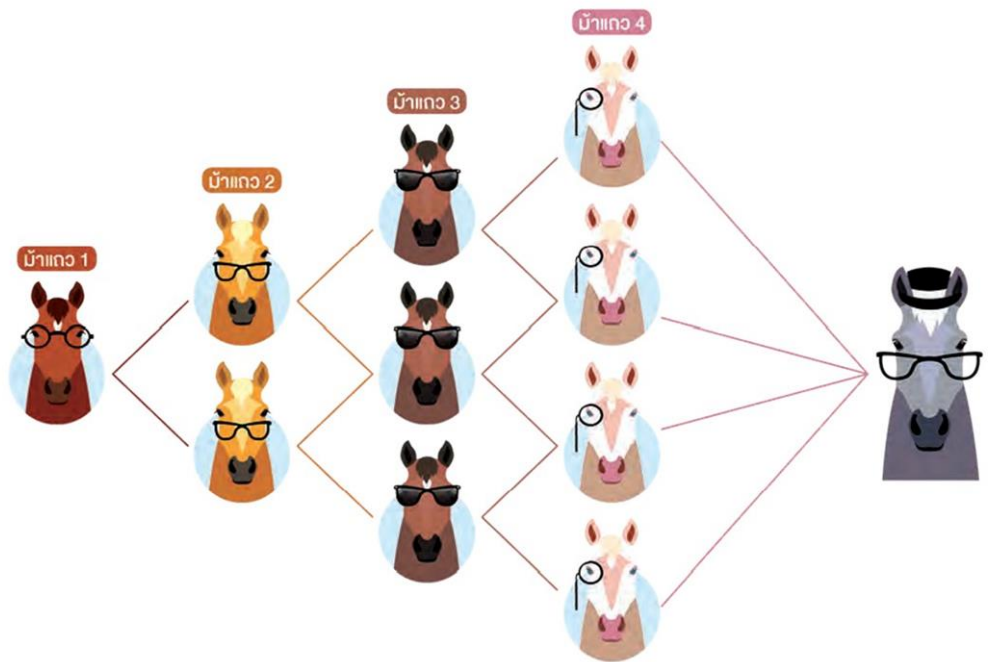
ให้โอนเงินไปยังบัญชีผู้อื่นที่อยู่ในขบวนการเป็นทอดๆ อย่างรวดเร็ว หรือที่เรียกว่า “บัญชีม้า” ซึ่งเป็นบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลอื่นที่ถูกคนร้ายนำมาใช้เป็นช่องทางในการรับเงินและถ่ายโอนเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด เพื่อป้องกันไม่ให้มีพยานหลักฐานเชื่อมโยงมาถึงตัวได้

ฝ่ายกฎหมายและฝ่ายรักษาความปลอดภัย ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เปิดเผยข้อมูลว่าคนร้ายสามารถทำได้หลายวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งบัญชีม้า ทั้งจากการโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อนำไปใช้เปิดบัญชีในชื่อของคนนั้นๆ หรือจ้างให้บุคคลอื่นเปิดบัญชีหรือรับซื้อบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลทั่วไปเพื่อนำไปใช้กระทำความผิด

การซื้อขายบัญชีม้าพบอย่างแพร่หลายในสังคมออนไลน์ที่มีการขายบัญชีเงินฝากธนาคารอย่างเปิดเผย ตั้งแต่ราคา 800 บาท จนถึง 20,000 บาท โดยบัญชีม้าเหล่านี้จะถูกรวบรวมเป็นแพคเกจพร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและซิมการ์ดโทรศัพท์ที่เจ้าของบัญชีเปิดใช้งานด้วย เพื่อให้คนร้ายที่ซื้อบัญชีม้าไปแล้วสามารถนำข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของบัญชีไปผูกกับ mobile banking เพื่อใช้ทำธุรกรรมออนไลน์ได้ทันที

บัญชีม้าจะถูกนำมาใช้ในการกระทำความผิดต่างๆ จำแนกตามกลุ่มความผิด ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการพนัน ฉ้อโกง ยาเสพติด และความผิดอื่นๆ เช่น กลุ่มνομินีของมิจฉาชีพ ซึ่งในอดีตพบว่ากลุ่ม

ลักษณะการทำธุรกรรมบัญชีม้าของกลุ่มมิจฉาชีพ

ที่มีกรรมาบัญชีม้าไปใช้ ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเครือข่ายยาเสพติด กลุ่มวงการพนัน รวมทั้งกลุ่มνομินีที่ใช้ในการทำธุรกรรมทางการเงินแทนผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงที่อยู่เบื้องหลัง

ปัจจุบันพบว่า บัญชีม้าถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้นในการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการหลอกลวงฉ้อโกง เช่น ใช้เป็นบัญชีรับเงินค่าประกันการกู้ยืมเงินที่มีมิจฉาชีพหลอกลวง ผู้กู้จะได้รับเงินที่กู้เมื่อจ่ายเงินประกันการกู้ยืมเงินมาก่อน ซึ่งพบมากในการหลอกลวงให้กู้ยืมเงินผ่านแอปพลิเคชันเงินกู้ต่างๆ และผ่านช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ รวมทั้งการหลอกลวงของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ที่โทรศัพท์มาหลอกลวงโดยอ้างเหตุผลต่างๆ เพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและทำการโอนเงินไปยังบัญชีม้าของคนร้าย ซึ่งการหลอกลวงผ่านแก๊งคอลเซ็นเตอร์ที่พบส่วนใหญ่มีฐานในการกระทำความผิดมาจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งทำให้ยากในการติดตามจับคนร้ายมาดำเนินคดี

พฤติกรรมคนร้ายมักจะมีบัญชีม้าหลายๆ บัญชี เพื่อใช้โอนเงินต่อกันไปเป็นทอดๆ เพื่อป้องกันการถูกตรวจสอบหรืออายัดเงินในบัญชีม้า เช่น เมื่อผู้เสียหายถูกหลอกให้โอนเงินเข้าบัญชีม้าที่ 1 แล้ว คนร้ายก็จะโอนเงินออกจากบัญชีดังกล่าวต่อไปยังบัญชีม้าที่ 2

จากบัญชีม้าที่ 2 โอนต่อไปยังบัญชีม้าที่ 3 และที่ 4 ซึ่งบางรายมีจำนวนบัญชีม้าถึง 5 บัญชี ท้ายที่สุดคนร้ายก็จะถอนเงินของเหยื่อหรือผู้เสียหายออกไป ซึ่งการโอนเงินจากบัญชีม้าหลายทอดเช่นนี้ตั้งแต่ต้นจนจบใช้เวลาเพียงไม่กี่นาทีเท่านั้น และหากถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจอายัด

บัญชีม้าบัญชีใด ก็จะเปลี่ยนไปใช้บัญชีม้าอื่นๆ ที่ยังสามารถใช้งานแทนได้

ที่ผ่านมา รัฐบาลโดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พยายามแก้ปัญหาดังกล่าว และได้สั่งการเร่งรัดหน่วยที่เกี่ยวข้องเร่งแก้กฎหมายฟอกเงินเอาผิดเครือข่ายบัญชีม้า สกัดเส้นทางการเงินแก๊งมิจฉาชีพ ฟุ่งเป้าไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดบัญชีม้า หรือบัญชีทางผ่านเพื่อรับโอนเงินระหว่างเหยื่อและมิจฉาชีพ พิจารณาให้มีความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน มีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยมองว่าหากสามารถแก้ไขปัญหบัญชีม้าได้จะสกัดเส้นทางการรับและโอนเงินในขบวนการของมิจฉาชีพ

กล่าวสำหรับ "ร่างพระราชกำหนด (พ.ร.ก.) มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. ..." ตามที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเสนอ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ก่อนประกาศใช้บังคับต่อไป มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. กำหนดให้มีกลไก "คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี" เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและกำหนดหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นประธาน และมีการจัดการโดยตำแหน่ง 8 คน

2. สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจ มีอำนาจแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีและธุรกรรมของลูกค้าย่านระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล

3. ผู้ให้บริการโทรคมนาคม มีอำนาจแลกเปลี่ยนข้อมูล และให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงาน ป.ป.ช. และหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตเข้าถึงข้อมูลที่มีการแลกเปลี่ยนได้

4. สำนักงาน กสทช. เป็นหน่วยงานจัดทำระบบฐานข้อมูลกลางเท่าที่จำเป็น เกี่ยวกับข้อมูลการลงทะเบียนผู้ใช้งาน ข้อความสั้น เพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนและป้องกัน

5. ขั้นตอนในการระงับการทำธุรกรรม อาทิ
1) กรณีสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจ พบเหตุอันควรสงสัยเองหรือได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงาน ให้สถาบันการเงินหรือ

ผู้ประกอบการธุรกิจระงับการทำธุรกรรม แล้วแจ้งให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการที่รับโอนระงับการทำธุรกรรมต่อไปทันที เป็นการชั่วคราว หากตรวจสอบแล้วไม่พบเหตุสงสัย ให้สามารถดำเนินการทำธุรกรรมต่อไปได้

2) กรณีได้รับแจ้งจากผู้เสียหาย ให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการธุรกิจระงับการทำธุรกรรมและแจ้งให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการที่รับโอนระงับการทำธุรกรรมไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวเพื่อให้ผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายในเวลา 48 ชั่วโมงและให้พนักงานสอบสวนดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีและกระเป๋เงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นภายในเวลา 7 วัน นับแต่วันได้รับแจ้ง

6. การแจ้งข้อมูลหรือหลักฐานสามารถแจ้งผ่านทางโทรศัพท์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ กรณีแจ้งทางโทรศัพท์ให้ผู้รับการทำธุรกรรมบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและส่งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

7. กำหนดบทลงโทษ แบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

1) ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดบัญชี บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือกระเป๋เงินอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับเจตนาใช้เพื่อตน และห้ามมิให้ผู้ใดยินยอมให้บุคคลอื่นใช้หรือยืมใช้ชื่อโทรศัพท์ของตนในสิ่งที่รู้หรือควรระวังซึ่งอาจจะนำไปใช้ในการทุจริตหรือทำผิดกฎหมาย ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 300,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นธุระจัดหา โฆษณา หรือโฆษณาโดยประการใดๆ เพื่อให้มีการซื้อหรือขายบัญชี บัตรอิเล็กทรอนิกส์ กระเป๋เงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือชื่อโทรศัพท์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดอาญา ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 200,000 บาท ถึง 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดย ร่าง พ.ร.ก. ฉบับนี้ นับเป็นมาตรการทางกฎหมายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ที่ครอบคลุมประชาชนให้โอนเงินผ่านการติดต่อทางโทรศัพท์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และลงโทษผู้ที่เปิดบัญชีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือกระเป๋เงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินมาใช้ในทางกระทำความผิดอาญา

โดยให้อำนาจแก่หน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแลธุรกรรมทางการเงิน สามารถระงับหรือหน่วงการทำธุรกรรมทางการเงินในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ในกรณีที่พบพฤติกรรมการผิดปกติหรือเมื่อมีผู้ร้องเรียนต่อธนาคาร และให้อำนาจธนาคารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเปิดเผย เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดออนไลน์ผ่านระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อใช้ในการป้องกัน ระงับ ยับยั้ง การก่ออาชญากรรมออนไลน์

รวมทั้งยกเว้นข้อจำกัดการเก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นการขจัดปัญหาข้อกฎหมายบางประการที่ทำให้การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ต้องติดขัดหรือล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการฉ้อโกงประชาชนผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดีอีเอส) เปิดเผยว่าการจัดทำกฎหมายฉบับนี้เป็นความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ทั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน กสทช. ธนาคารแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เป็นต้น และเชื่อมั่นว่ากฎหมายฉบับนี้จะช่วยในการแก้ปัญหาซิมผี บัญชีม้า และลดปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ได้

ความคืบหน้าล่าสุด ร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา อีกไม่นานจะมีผลบังคับใช้ คงต้องติดตามว่าจะมีประสิทธิภาพคุ้มครองและปกป้องประชาชนจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้มากน้อยเพียงใด ■